

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία Α΄ Γυμνασίου

Ανακεφαλαίωση της «Οδύσσειας» – Εργασίες -
Δραστηριότητες των μαθητών

Τίτλος:
«Ανακεφαλαιώνοντας την «Οδύσσεια»»

Συγγραφή: ΘΕΩΔΩΡΟΣ ΣΤΑΜΟΣ

Εφαρμογή: ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ-ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΠΙΤΖΕΛΕΡΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ανακεφαλαιώνοντας την «Οδύσσεια».

Εφαρμογή σεναρίου

Μπιτζελέρη Παναγιώτα-Κυριακή

Δημιουργία σεναρίου

Θεόδωρος Στάμος

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 27-4-2015 έως 6-5-2015

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Κολλεγίου Ψυχικού

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ανακεφαλαιώση της «Οδύσσειας» – Εργασίες - Δραστηριότητες των μαθητών.

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Απαραίτητη προϋπόθεση για την υλοποίηση του παρόντος σεναρίου είναι η ολοκλήρωση της διδασκαλίας της «Οδύσσειας», σύμφωνα με το ισχύον Αναλυτικό Πρόγραμμα του μαθήματος ([ΔΕΠΠΣ –ΑΠΣ](#)) και τον προγραμματισμό της διδακτέας ύλης του [Βιβλίου Εκπαιδευτικού \(σ. 14-15\)](#). Ασφαλώς, η καλή γνώση από την πλευρά των μαθητών της ερμηνευτικής προσέγγισης των ενοτήτων του μαθήματος θα διευκόλυνε τη διδακτική διαδικασία. Η ολιστική προσέγγιση του έπους είναι αναγκαία, καθώς το προτεινόμενο σενάριο έχει ανακεφαλαιωτικό χαρακτήρα.

Η γνώση των βασικών εργαλείων των ΤΠΕ (λογισμικά παρουσιάσεων και επεξεργασίας κειμένων, πλοήγηση στο διαδίκτυο, μηχανές αναζήτησης, ιστολόγιο, Wiki) αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την υλοποίηση του σεναρίου. Η ύπαρξη σαρωτή (scanner) ίσως θα συνέβαλε στην υλοποίηση ορισμένων δραστηριοτήτων του σεναρίου. Η θετική διάθεση των μαθητών και του εκπαιδευτικού για ομαδοσυνεργατική διδασκαλία αποτελεί αναγκαία συνθήκη. Απαιτείται η ύπαρξη ιστολογίου της τάξης ή του μαθήματος. Εναλλακτικά, οι μαθητές μπορούν να εργαστούν σε περιβάλλον Wiki. Κατά την εφαρμογή του σεναρίου, οι μαθητές δούλεψαν στο ιστολόγιο του μαθήματος. Τέλος, η γνώση βασικών αρχών της [Μάθησης μέσω Σχεδιασμού \(“Design”\)](#) σίγουρα θα προσέφερε στην επιτυχή υλοποίηση αυτού του σεναρίου.

Πριν από την έναρξη του σεναρίου ο εκπαιδευτικός έχει μεριμνήσει για το χωρισμό των ομάδων, στις οποίες εργάζονται τέσσερις ή πέντε μαθητές. Για την ένταξή τους στις ομάδες είτε μπορούν να χωριστούν μόνοι τους, οπότε υπάρχει ο κίνδυνος της ανομοιογένειας, είτε χωρίζονται με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού, ο οποίος μπορεί να γράψει στον πίνακα τους τέσσερις ή πέντε ρόλους, που πρέπει να

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

υπάρχουν σε κάθε ομάδα, και να αφήσει τους μαθητές να επιλέξουν μόνοι τους τον ρόλο και την ομάδα στην οποία θα ανήκουν. Οι ρόλοι αυτοί θα μπορούσαν να είναι: του συντονιστή, του γνώστη των λογισμικών παρουσίασης και επεξεργασίας κειμένου, του χειριστή Η/Υ (για αναζήτηση στο διαδίκτυο), του γραμματέα, του διαμεσολαβητή. Επιπλέον, μπορεί να ενημερώσει τους μαθητές για το περιεχόμενο των Φύλλων Εργασίας και να τους αφήσει να διαλέξουν μόνοι τους, αρκεί σε κάθε ομάδα να υπάρχουν οι παραπάνω ρόλοι. Κατά την εφαρμογή, οι μαθητές χωρίστηκαν μόνοι τους σε ομάδες.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Θεόδωρος Στάμος: «Ανακεφαλαιώνοντας την «Οδύσσεια», Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση) - Ομηρικά Έπη «Οδύσσεια», Α΄ Γυμνασίου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

—

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο πλαίσιο του προτεινόμενου σεναρίου, οι μαθητές προσεγγίζουν συγκεκριμένες όψεις της «Οδύσσειας». Ασχολούνται με την παρουσίαση των πιθανών σταθμών του ταξιδιού του Οδυσσέα, με τις επιδράσεις της «Οδύσσειας» στην ποίηση και τη ζωγραφική, καθώς και με την προσωπικότητα του Οδυσσέα, όπως αυτή μπορεί να σκιαγραφηθεί, αφενός, από την αναφορά των πρωταγωνιστών του έπους στο πρόσωπό του και, αφετέρου, από την παρουσία του ίδιου του Οδυσσέα. Απώτερος στόχος είναι να βιώσουν οι μαθητές τον οδυσσειακό μύθο και να εκφράσουν τις σκέψεις και τις εντυπώσεις τους για αυτόν.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Σύμφωνα με την [εισαγωγή](#) του σχολικού εγχειριδίου (2013: 11-12), μία βασική ένδειξη για την αξία των ομηρικών επών είναι ότι «για πολλούς αιώνες ψυχαγωγούσαν και δίδασκαν τους αρχαίους Έλληνες. (...) Από αυτά μικροί και μεγάλοι γνώριζαν τον άνθρωπο από την καλή και από την κακή πλευρά του και έπαιρναν διδάγματα ζωής». Ωστόσο, ο Κακριδής (2010 σελ. 12) αναρωτιέται μήπως από την υπερβολική ερμηνευτική προσέγγιση των κειμένων από τους φιλόλογους, τελικά τα ίδια τα κείμενα βουλιάζουν «από τα τόσα μαλάματα».

Έχοντας αφετηρία τον παραπάνω προβληματισμό, στο προτεινόμενο σενάριο γίνεται προσπάθεια να χαρούν οι μαθητές το μάθημα και μέσα από τις σκέψεις και τους προβληματισμούς τους να οικοδομήσουν τη γνώση. Με την ολιστική προσέγγιση της «Οδύσσειας» επιδιώκεται να ταξινομήσουν οι μαθητές κάποια βασικά στοιχεία του έπους και παράλληλα να εκφραστούν μέσα από τις δραστηριότητές τους. Επιπλέον, τους δίνεται η ευκαιρία μέσα από την «Οδύσεια» να προσεγγίσουν αξίες του αρχαίου κόσμου και να προβληματιστούν κατά πόσο ο Οδυσσεύς, έτσι όπως τον παρουσιάζει ο Όμηρος, λειτουργεί και σήμερα ως σύμβολο ανθρώπου (Romilly, 1994). Άλλωστε, τα ομηρικά έπη εδραιώθηκαν στην ελληνική και παγκοσμία λογοτεχνία, κυρίως επειδή έθεσαν με καίριο τρόπο κρίσιμα προβλήματα του ανθρώπου, τα οποία προσπάθησαν να κατανοήσουν και να εξηγήσουν (Μαρωνίτης & Πόλκας, 2007).

Από παιδαγωγικής σκοπιάς, αξιοποιούνται οι *πολυγραμματισμοί*, καθώς και η [Μάθηση μέσω Σχεδιασμού \(“Design”\)](#) (Kress, 2000). Γίνεται προσπάθεια οι μαθητές να αναστοχαστούν τις εμπειρίες τους, να ομαδοποιήσουν υλικό σε κατηγορίες, να αξιολογήσουν τις απόψεις τους, να μεταφέρουν με δημιουργικό τρόπο αυτό που έμαθαν στο δικό τους περιβάλλον. Παράλληλα, ο εκπαιδευτικός υποστηρίζει και

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

εμπλουτίζει τη μαθησιακή διαδικασία, ώστε ο μαθητής να οικοδομήσει γνώσεις αλλά και εργαλεία σκέψης. Για αυτόν τον λόγο διαμορφώνει ποικίλες κοινωνικές αλληλεπιδράσεις μέσω της ομαδικής εργασίας, ώστε να νοηματοδοτήσουν οι μαθητές τις εμπειρίες τους σε ένα κοινωνικό πλαίσιο (Vygotsky, 1988).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να εντοπίζουν στον χώρο της Μεσογείου πιθανούς σταθμούς του ταξιδιού του Οδυσσέα.
- Να αναφέρουν σύντομες πληροφορίες για τις περιοχές από όπου πιθανόν πέρασε ο Οδυσσέας κατά την επιστροφή του στην Ιθάκη.
- Να έρθουν σε επαφή με τον χώρο της ποίησης και της ζωγραφικής και να κατανοήσουν την επίδραση που δέχτηκε ο χώρος αυτός από τα ομηρικά έπη.
- Να κατανοήσουν τις αξίες του ομηρικού κόσμου, όπως προβάλλονται μέσω της «Οδύσσειας».
- Να διαμορφώσουν στάσεις ζωής από τη μελέτη της προσωπικότητας του Οδυσσέα.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να είναι ικανοί να διερευνούν τη σημερινή σημασιολογική χρήση ορισμένων λέξεων που συνδέονται με την «Οδύσσεια» του Ομήρου.
- Να είναι ικανοί να σκιαγραφήσουν την προσωπικότητα του Οδυσσέα μέσα από τις αναφορές των άλλων για αυτόν αλλά και μέσα από τα λόγια και τις πράξεις του ίδιου του Οδυσσέα.
- Να νιώσουν αισθητική απόλαυση από τη μελέτη της «Οδύσσειας».

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να είναι ικανοί να υποστηρίξουν με προφορικό λόγο τις αποφάσεις και τις επιλογές τους.

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να κατανοήσουν τη σημασία του επικοινωνιακού πλαισίου στη διαμόρφωση των εργασιών τους.
- Να ενθαρρυνθούν να εκφράσουν τις εντυπώσεις τους για τη θέση των θεών στη ζωή του ανθρώπου, για τη θέση της γυναίκας, για τη δομή της πολιτικής οργάνωσης μέσα από τη μελέτη του ομηρικού έργου.
- Να παραγάγουν με τη βοήθεια των ΤΠΕ πολυτροπικά κείμενα, που θα επιτρέπουν την παραστατικότερη και, κυρίως, τη βαθύτερη κατανόηση βασικών στοιχείων της «Οδύσσειας».
- Να προχωρήσουν στη δημιουργία των δικών τους ποιημάτων και ζωγραφιών με αφορμή τη μελέτη της «Οδύσσειας».
- Να έχουν μια πρώτη εξοικείωση με ανοιχτά και διερευνητικά ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης, όπως τα [Λεξικά της Νέας Ελληνικής](#) και τα [Σώματα Κειμένων της Νέας Ελληνικής](#) του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας.
- Να κατανοήσουν τον τρόπο της αναζήτησης στα [ηλεκτρονικά λεξικά της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα](#)
- Να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τις μηχανές αναζήτησης του διαδικτύου, προκειμένου να φέρουν σε πέρας το έργο που τους έχει ανατεθεί.
- Να χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ ως μέσα πρακτικής γραμματισμού για διάβασμα και συγγραφή αλλά και για επικοινωνία.
- Να συσχετίζουν ποιήματα που έχουν ως αφετηρία τους το περιεχόμενο της «Οδύσσειας» με την ίδια την «Οδύσσεια».

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να προβληματιστούν για την επίδραση της «Οδύσσειας» στην τέχνη κάθε εποχής.
- Να ταξινομούν και να οργανώνουν έργα ζωγραφικής με κριτήρια που υιοθετούν οι ίδιοι οι μαθητές.
- Να ασκούν αυτοκριτική στις επιλογές που κλήθηκαν να λάβουν ως ομάδα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους και να υποστηρίζουν με επιχειρήματα τις θέσεις τους.
- Να ασκούν κριτική στις επιλογές των άλλων ομάδων και να υποστηρίζουν με επιχειρήματα τις θέσεις τους.

Διδακτικές πρακτικές

Επιδιώκεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να αποκτήσουν θετική στάση για τη συνεργασία.
- Να είναι δημιουργικοί, φέρνοντας σε πέρας το έργο που αναλαμβάνουν.
- Να αυτενεργούν και να λαμβάνουν αποφάσεις για την επίτευξη των στόχων τους.
- Να ασκηθούν στην αυτοαξιολόγηση και στην ετεροαξιολόγηση.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Έχοντας ολοκληρωθεί η διδασκαλία της «Οδύσσειας», οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να αναστοχαστούν αναφορικά με το έργο που διδάχτηκαν. Με την ανακεφαλαίωση της «Οδύσσειας» επιδιώκεται να ταξινομήσουν και να οργανώσουν καλύτερα γνώσεις που απέκτησαν από τη διδασκαλία του έπους και να διαπιστώσουν μόνοι τους την επίδραση που άσκησε η «Οδύσσεια» σε μορφές της τέχνης. Παράλληλα, χρήσιμο είναι να κατανοήσουν πολιτισμικά στοιχεία της ομηρικής εποχής που αποτελούν διαχρονικές κατακτήσεις του ανθρώπου. Η έκφραση των

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

εντυπώσεων αλλά και των συναισθημάτων των μαθητών αναφορικά με την «Οδύσσεια» συντελεί να βιώσουν πιο ουσιαστικά τον οδυσσειακό μύθο.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το προτεινόμενο σενάριο βασίζεται στην ενότητα [Ανακεφαλαίωση της Οδύσσειας - Εργασίες - δραστηριότητες των μαθητών](#) του σχολικού βιβλίου «Αρχαία Ελληνικά (ΜΤΦΡ.) Ομηρικά έπη Οδύσσεια Α΄ Γυμνασίου». Η προσέγγισή της υπηρετεί και τις κατευθύνσεις του [Βιβλίου Εκπαιδευτικού, σελ. 142-147](#).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ στο προτεινόμενο σενάριο γίνεται προσπάθεια να αξιοποιηθούν με τέτοιο τρόπο, ώστε οι μαθητές να εκφραστούν ως κριτικά υποκείμενα. Αναζητούν τη γνώση, την αντιμετωπίζουν κριτικά, την επεξεργάζονται, συνθέτουν και αξιολογούν τις πληροφορίες που τους δίνονται, και διατυπώνουν τη δική τους θέση. Χρησιμοποιούν το διαδίκτυο, βασικά εργαλεία των ΤΠΕ, καθώς και εργαλεία της κοινωνικής δικτύωσης, ώστε να προβάλλουν την ταυτότητά τους. Οικοδομούν τη γνώση παράγοντας κείμενα και παράλληλα εκφράζονται για ένα μάθημα με το οποίο ασχολήθηκαν σχεδόν μια ολόκληρη σχολική χρονιά..

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνικά (ΜΤΦΡ.) Ομηρικά έπη Οδύσσεια Α΄ Γυμνασίου:

[Ανακεφαλαίωση της Οδύσσειας - Εργασίες - δραστηριότητες των μαθητών](#)
[Βιβλίο Εκπαιδευτικού, σ. 142-147](#).

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Λογισμικά

[Ομηρικά Έπη Α΄ και Β΄ Γυμνασίου](#) [πηγή: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο: εφαρμογή υποστηρικτικού υλικού].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ιστοσελίδες

[Βικιπαίδεια](#) [Ελεύθερη Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια]

[Εικόνες εμπνευσμένες από την «Οδύσσεια»](#) [πηγή: «Ελληνικός Πολιτισμός»:
Ιστοχώρος του Γ. Παπαθανασίου - Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο].

[Google](#) [Μηχανή αναζήτησης]

[Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη \(η-Τάξη\)](#) [Ηλεκτρονική πλατφόρμα της Ομάδας
Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης του Πανεπιστήμιου Αθηνών για την υπηρεσία
Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Τάξης του Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου].

[My-diary.org](#) [Free On line diary]

[Ποιήματα εμπνευσμένα από την «Οδύσσεια»](#) [Ιστοχώρος του Θεόδωρου Στάμου -
Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο].

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα [Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας]

-[Ηλεκτρονικά λεξικά](#)

[Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων](#)

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου, σύμφωνα και με τις οδηγίες του συντάκτη, οι μαθητές από το προηγούμενο μάθημα έχουν χωριστεί σε τέσσερις ομάδες με δική τους πρωτοβουλία, γιατί το τμήμα έχει δουλέψει αρκετές φορές ομαδικά στο εργαστήριο πληροφορικής και έχουν αναπτύξει δυναμικές που τους επιτρέπουν να δουλεύουν αρμονικά. Σε αυτό το πλαίσιο οι ίδιες οι ομάδες μεριμνούν για την κατανομή των ρόλων που θα έχει το κάθε μέλος. Βρίσκονται στο εργαστήριο της πληροφορικής, κάθονται κατά ομάδες και εργάζονται σε Φύλλα Εργασίας με έναν Η/Υ ανά ομάδα.

Α΄ Φάση

(4 διδακτικές ώρες)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τις τρεις πρώτες διδακτικές ώρες οι μαθητές εργάζονται με τα τέσσερα Φύλλα Εργασίας που βρίσκονται αναρτημένα στο ιστολόγιο της τάξης τους.

Η 1^η ομάδα ([Οι σταθμοί του Οδυσσέα](#)) παρουσιάζει τους πιθανούς σταθμούς του ταξιδιού του Οδυσσέα. Ζητείται να δημιουργήσουν οι μαθητές μία ψηφιακή παρουσίαση που θα περιλαμβάνει βασικά στοιχεία των σταθμών του Οδυσσέα, για κάποιον σύγχρονο περιηγητή που θα ήθελε σήμερα να ακολουθήσει την πορεία των περιπετειών του Οδυσσέα. Βοήθεια δίνεται μέσω του λογισμικού των ομηρικών επών αλλά και μέσω της πλοήγησής τους στη Βικιπαίδεια. Δίνεται επιπλέον η οδηγία στους μαθητές να συμπεριλάβουν στην παρουσίασή τους εικόνες αλλά και κείμενο.

Η 2^η ομάδα ([Η «Οδύσσεια» στην ποίηση](#)) επικεντρώνεται στις επιδράσεις της «Οδύσσειας» στην ποίηση. Οι μαθητές μελετούν συγκεκριμένα ποιήματα της ελληνικής και ξένης λογοτεχνίας και προσπαθούν να εντοπίσουν τη σύνδεση των ποιημάτων αυτών με την «Οδύσσεια». Σε αυτό το σημείο, για λόγους χρονικού περιορισμού, δίνεται η οδηγία στους μαθητές να επιλέξουν ένα από τα ποιήματα, αυτό που τους αρέσει περισσότερο και να γράψουν ένα κείμενο σε αρχείο Word, για να περιγράψουν το βασικό του νόημα και να δείξουν τη σχέση του με την «Οδύσσεια» του Ομήρου. Παράλληλα, επιδιώκουν να διερευνήσουν πώς χρησιμοποιούνται σήμερα λέξεις που έχουν την αφετηρία τους στις περιπέτειες του Οδυσσέα. Οι μαθητές βρίσκουν τις πληροφορίες που χρειάζονται στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα (Λεξικό και Σώματα Κειμένων) και καταγράφουν παραδείγματα μεταφορικής χρήσης αυτών των λέξεων σε αυθεντικά κείμενα. Στο σημείο αυτό, τους δίνεται η οδηγία να επιλέξουν *Εμφάνιση: Ολόκληρη πρόταση*, προκειμένου να διευκολυνθούν στην έρευνά τους, καθώς δεν είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένοι με ανάλογα διαδικτυακά περιβάλλοντα. Στο τέλος, ζητείται από τους μαθητές να γράψουν το δικό τους ποίημα εμπνευσμένο από την «Οδύσσεια».

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η 3^η ομάδα (Η «Οδύσσεια» στη ζωγραφική) αναζητά τις επιδράσεις της «Οδύσσειας» στη ζωγραφική. Στόχος δεν είναι απλώς να φτάσουν στην αισθητική απόλαυση πινάκων ζωγραφικής αλλά και να διερευνήσουν τη σύνδεσή τους με την «Οδύσσεια» του Ομήρου. Τους ζητείται στην παρουσίασή τους να επισημάνουν τι απεικονίζεται στους πίνακες, ποιος και πότε τους ζωγράφισε, ποιο χαρακτηριστικό κατά τη γνώμη τους αξίζει να προσέξουμε κ.λπ. Κατά την εφαρμογή η δραστηριότητα για την ταξινόμηση των πινάκων που μελέτησαν με κριτήρια που οι ίδιοι θα εισάγουν δεν πραγματοποιείται, γιατί ο διδάσκων κρίνει πως δεν ανταποκρίνεται στις δυνατότητες του τμήματός του. Αντί αυτού, δίνεται η οδηγία να καταγράψουν τα συνολικά συμπεράσματα από την έρευνά τους σε μία παράγραφο. Τέλος, ζητείται από τους μαθητές να δημιουργήσουν τις δικές τους ζωγραφίες εμπνευσμένες από την «Οδύσσεια».

Η 4^η ομάδα (Ο Οδυσσέας) ασχολείται με τη μελέτη του πρωταγωνιστή του έπους, τον Οδυσσέα. Στόχος της είναι να παρουσιάσει την προσωπικότητά του έτσι όπως προβάλλεται από τις αναφορές των άλλων πρωταγωνιστών του έπους στο πρόσωπό του αλλά και από τα δικά του λόγια και τις πράξεις του. Έτσι, οι μαθητές μπορούν να διαπιστώσουν γιατί ακόμη και σήμερα ο Οδυσσέας λειτουργεί ως σύμβολο για πολλούς ανθρώπους στην εποχή μας. Και σε αυτήν την ομάδα δίνεται η οδηγία να χρησιμοποιήσουν στην παρουσίασή τους τόσο κείμενο όσο και φωτογραφικό υλικό.

Την τέταρτη διδακτική ώρα στο εργαστήριο της πληροφορικής οι ομάδες παρουσιάζουν τις εργασίες τους, ώστε όλοι οι μαθητές να έχουν γνώση των εργασιών των άλλων ομάδων. Σε κάθε ομάδα δίνεται συγκεκριμένος χρόνος, ώστε να γίνει η παρουσίαση των εργασιών σε μία διδακτική ώρα. Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης και στο τέλος αυτής, με παρακίνηση του διδάσκοντος, διεξάγεται διάλογος. Οι μαθητές καλούνται να στηρίζουν με επιχειρήματα τις επιλογές τους αλλά και να

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

αναστοχαστούν όλη τη διαδικασία. Μπορούν, επίσης, να διατυπώσουν την κρίση τους και για τη δική τους εργασία (αυτοαξιολόγηση) και για τις εργασίες των άλλων ομάδων (ετεροαξιολόγηση). Φυσικά και ο ίδιος ο εκπαιδευτικός αξιολογεί την παραγωγή του έργου των μαθητών. Κριτήρια αποτελούν η επίτευξη των στόχων, η αποφυγή της λύσης *Αντιγραφή –Επικόλληση*, το επικοινωνιακό πλαίσιο της κάθε δραστηριότητας, ο βαθμός κατάκτησης ή και παραγωγής της γνώσης, ο βαθμός κατάκτησης των δεξιοτήτων που προβλέπονται στους στόχους, ο τρόπος χρήσης των εργαλείων των ΤΠΕ, η στήριξη με προφορικό λόγο των μαθητών των κάθε μορφής επιλογών τους. Αφού διορθωθούν τυχόν λάθη των εργασιών, αυτές μπορούν να αναρτηθούν στο ιστολόγιο του μαθήματος. Κατόπιν, δίνεται λίγος χρόνος στους μαθητές, ώστε με την επιλογή *Σχόλιο – Δημοσίευση* να μπορούν να εκφράσουν τις παρατηρήσεις τους για τις εργασίες των άλλων ομάδων. Κατά την εφαρμογή, η παρουσίαση του υλικού όλων των ομάδων ολοκληρώνεται κανονικά, ωστόσο ο χρόνος για διάλογο είναι περιορισμένος και διατυπώνονται μόνο ένα - δύο σχόλια από τους μαθητές και τον διδάσκοντα σε σχέση με την αποτελεσματικότητα της παρουσίασης, τις δυσκολίες που υπήρξαν αλλά και πράγματα που έμαθαν και τους εντυπωσίασαν.

Β΄ Φάση

(1 διδακτική ώρα)

Περιλαμβάνει ένα Φύλλο Εργασίας κοινό για όλες τις ομάδες. Αυτές αναδιατάσσονται, ώστε να αποτελούνται από ένα τουλάχιστον μέλος από κάθε ομάδα της Α΄ Φάσης. Στόχος των νέων ομάδων είναι να παρουσιάσουν σε ένα λογισμικό συνεργατικής και πολυτροπικής γραφής τις αξίες του ομηρικού κόσμου, όπως αυτές προβάλλονται μέσα από την «Οδύσσεια». Παράλληλα, δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να εκφραστούν για το έργο που μελέτησαν σχεδόν ολόκληρη τη σχολική χρονιά, εκθέτοντας έτσι προσωπικές εντυπώσεις, συναισθήματα αλλά και

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

παρατηρήσεις. Κατά την εφαρμογή, οι μαθητές έγραψαν τις απόψεις του για το έργο και τις αξίες του κόσμου του Ομήρου σε ένα αρχείο Word με τη μορφή ενός ημερολογίου. Εφόσον, υπάρχει ιστολόγιο για το μάθημα, δε χρειάζεται να δημιουργήσουν οι ίδιοι ένα άλλο για να αναρτήσουν τις εργασίες τους.

Γ' Φάση

(1 διδακτική ώρα)

Στη φάση αυτή, οι μαθητές παρουσιάζουν τις εργασίες τους με προβολικό μηχάνημα στη σχολική τάξη. Όπως διατυπώθηκε και παραπάνω, εφαρμόζεται η αυτοαξιολόγηση της ομάδας, η ετεροαξιολόγηση από τις άλλες ομάδες και η αξιολόγηση από τον εκπαιδευτικό. Έτσι οι μαθητές αποκτούν μια συνολική εικόνα για τη δραστηριότητά τους. Σε αυτό το σημείο ο χρόνος ήταν περισσότερος και η αξιολόγηση πληρέστερη, αν και προφορική. Κριτήρια για την αξιολόγηση των μαθητών είναι το επικοινωνιακό πλαίσιο της δραστηριότητας, η εύστοχη προσέγγιση των αξιών του ομηρικού κόσμου, η πρωτοτυπία, η σωστή παράθεση των ιδεών τους και η πολυτροπικότητα των κειμένων τους.

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου οι μαθητές δεν πρόλαβαν να απαντήσουν στο παρακάτω ερωτηματολόγιο, όπως προτεινόταν από τον συντάκτη:

- Τι σας άρεσε και τι όχι από την όλη δραστηριότητα;
- Οι νέες τεχνολογίες πόσο μπορούν να σας βοηθήσουν στην κατάκτηση ή και στην παραγωγή της γνώσης;
- Τι παρατηρήσεις έχετε να κάνετε στον διδάσκοντα τόσο για τα Φύλλα Εργασίας όσο για τον ρόλο του στη διάρκεια εφαρμογής του σεναρίου;
- Ποιες άλλες επισημάνσεις έχετε να κάνετε;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας Α΄ Φάσης

ΟΜΑΔΑ Α: ΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ:

Τώρα που τελειώσαμε την διδασκαλία της «Οδύσσειας» έχουμε μια γενική εικόνα για το ταξίδι και τις περιπέτειες του Οδυσσέα.

- Φανταστείτε, λοιπόν, ότι θέλετε να οργανώσετε τις διακοπές σας, με στόχο να περάσετε ξανά από τα μέρη που ταξίδεψε ο Οδυσσέας.
- Δημιουργείστε μια παρουσίαση (PowerPoint), που θα περιλαμβάνει τους σταθμούς του ταξιδιού του Οδυσσέα, γράφοντας ένα σύντομο κείμενο για κάθε μια περιοχή και προσθέτοντας εικόνες (εάν υπάρχει αυτή η δυνατότητα).
- Μπορείτε να στηριχτείτε στο λογισμικό [Ομηρικά Έπη \(Το ταξίδι του Οδυσσέα/ Πληροφορίες/ Η περιπλάνηση του Οδυσσέα\)](#) αλλά και στην αναζήτηση στη [Βικιπαίδεια](#).
- Να αποθηκεύσετε το υλικό σας στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΟΜΑΔΑ Β: Η «ΟΔΥΣΣΕΙΑ» ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ:

Όπως έχετε ήδη διαπιστώσει, η επίδραση των ομηρικών επών είναι πολύ μεγάλη σε χώρους, όπως η ποίηση.

Η αποστολή σας είναι διπλή:

- 1^η Να μελετήσετε ποιήματα που αναφέρονται στην «Οδύσσεια» του Ομήρου. Θα τα βρείτε στο λογισμικό [Ομηρικά Έπη \(Το ταξίδι του Οδυσσέα/ Κείμενα\)](#), στο [σχολικό σας βιβλίο σελ. 165-167](#) και [εδώ](#).
- Να επιλέξετε αυτό που σας αρέσει περισσότερο και να γράψετε ένα σύντομο κείμενο σε αρχείο Word, για να περιγράψετε το βασικό του νόημα και να δείξετε τη σχέση του με την «Οδύσσεια» του Ομήρου. Δοκιμάστε τώρα να δημιουργήσετε το δικό σας ποίημα ή τραγούδι εμπνευσμένο από την «Οδύσσεια».
- 2^η Να επισκεφτείτε την [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#), για να βρείτε τη σημερινή σημασία κάποιων λέξεων που έχουν την αφετηρία τους στις περιπέτειες του Οδυσσέα π.χ. Σειρήνες, Οδύσσεια, Οδυσσέας, σχέδια, Πηνελόπη κ.λπ.
- Να καταγράψετε ορισμένα παραδείγματα μεταφορικής χρήσης αυτών των λέξεων. Μπορείτε να επισκεφτείτε τα [Σώματα Κειμένων](#) για να διαπιστώσετε τη χρήση αυτών των λέξεων σε αυθεντικά κείμενα. Προσοχή: να επιλέξετε *Εμφάνιση: Ολόκληρη πρόταση*.
- Να αποθηκεύσετε το υλικό σας στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΟΜΑΔΑ Γ: Η «ΟΔΥΣΣΕΙΑ» ΣΤΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ:

Όπως έχετε ήδη διαπιστώσει, η επίδραση των ομηρικών επών είναι πολύ μεγάλη στην τέχνη.

- Να φτιάξετε μια παρουσίαση (PowerPoint) με έργα που έχουν ως αφητηρία τους την «Οδύσσεια». Καλό θα ήταν να κάνετε ένα σύντομο σχολιασμό σε κάθε πίνακα (π.χ. τι απεικονίζει, ποιος και πότε τον ζωγράφισε, ένα χαρακτηριστικό που αξίζει να προσέξουμε κ.λπ.).
- Στην τελική διαφάνεια να καταγράψετε σε μία παράγραφο τα συμπεράσματά σας από την έρευνά σας.
- Μπορείτε να δημιουργήσετε τις δικές σας ζωγραφιές με θέμα την «Οδύσσεια».
- Πίνακες ζωγραφικής μπορείτε να βρείτε στις παρακάτω διευθύνσεις
 - [Ομηρικά Έπη \(Το ταξίδι του Οδυσσέα/ Εικαστικό υλικό\)](#)
 - [Ελληνικός Πολιτισμός](#)
- Να αποθηκεύσετε το υλικό σας στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΟΜΑΔΑ Δ: Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ:

Το πρόσωπο του Οδυσσέα και σήμερα ακόμη εξακολουθεί να εμπνέει μικρούς και μεγάλους.

- Να δημιουργήσετε μια παρουσίαση (PowerPoint) με θέμα τον Οδυσσέα μέσα από τις αναφορές των άλλων πρωταγωνιστών του έπους για το πρόσωπό του και μέσα από τα λόγια και τις πράξεις του ίδιου του Οδυσσέα. Για να είναι πιο εποικοδομητική η παρουσίασή του σκεφτείτε τον άξονα στον οποίο θα κινηθείτε π.χ. ο Οδυσσέας πριν την Ιθάκη και ο Οδυσσέας στην Ιθάκη ή ο Οδυσσέας στις περιπέτειές του.
- Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε εκτός από κείμενο και φωτογραφικό υλικό ή και μουσική.
- Να αποθηκεύσετε το υλικό σας στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας Β΄ Φάσης

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ:

- Σε ένα αρχείο Word φανταστείτε ότι γράφετε το προσωπικό σας ημερολόγιο. Τώρα που τελείωσε η διδασκαλία της «Οδύσσειας»:
 - Ποια γνώμη έχετε για το έργο αυτό;
 - Ποιες αξίες του ομηρικού κόσμου που προβάλλονται στο έργο αυτό σας έκαναν ιδιαίτερη εντύπωση και γιατί;
- Να αποθηκεύσετε το υλικό σας στην ιστοσελίδα του μαθήματος.
- Θα ακολουθήσει παρουσίαση του υλικού σας και συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Ασφαλώς η ανακεφαλαίωση της «Οδύσσειας» δεν μπορεί να εξαντλείται στις παραπάνω δραστηριότητες. Αυτές έχουν απλώς ως στόχο να δώσουν τα ερεθίσματα στον μαθητή να οικοδομήσει μόνος του τη γνώση για κάποιες συγκεκριμένες πτυχές της «Οδύσσειας». Εάν ο εκπαιδευτικός επιθυμεί να εμβαθύνει περισσότερο σε συνδυασμό με το επίπεδο του μαθητικού του δυναμικού, τότε θα μπορούσε να επεκταθεί και σε πολλές άλλες κατευθύνσεις. Ενδεικτικά θα αναφερθούν μερικές παρακάτω:

Μία δραστηριότητα θα μπορούσε να είναι οι ομηρικές παρομοιώσεις, των οποίων η ποικιλία της μορφής, το ύφος και η συνάφεια με την αφήγηση αποκαλύπτουν την επινοητικότητα, την πρωτοτυπία της σύνθεσης του ποιητή, (Μυρογιάννη-Αρβανιτίδη 2010), ενώ ο ίδιος ο ποιητής με αυτές «καταξιώνει τη διήγησή του» (Κακριδής, 1998: 122). Αφού παρουσιαστούν στους μαθητές συγκεκριμένες παρομοιώσεις από την «Οδύσεια», θα μπορούσε να τους ζητηθεί να βρουν τη σχέση ανάμεσα στο αναφορικό και δεικτικό μέρος. Κατόπιν, οι μαθητές θα μπορούσαν να γράψουν μία μικρή ιστορία, όπως αυτή συνάγεται από μία παρομοίωση ή το αντίστροφο. Αφού γράψουν, δηλαδή, μια μικρή ιστορία, στη συνέχεια να τη μετατρέψουν σε παρομοίωση (Μυρογιάννη-Αρβανιτίδη, 2010).

Άλλη δραστηριότητα μπορεί να αφορά τις αφηγηματικές τεχνικές του Ομήρου. Αφού εξηγηθεί στους μαθητές ο όρος, θα μπορούσε να δοθεί βαρύτητα σε συγκεκριμένες τεχνικές τις οποίες θα συναντήσουν και την επόμενη χρονιά στην «Ιλιάδα», όπως είναι η προοικονομία, η επιβράδυνση, η ειρωνεία κλπ. Θα μπορούσαν να δοθούν συγκεκριμένα παραδείγματα στους μαθητές και να ζητηθεί να βρουν τον ρόλο τους μέσα στο κείμενο. Επιπρόσθετα, μπορεί να δοθεί βαρύτητα και στο θέμα των άστοχων ερωτημάτων. Μετά την παρουσίασή τους με παραδείγματα και τον

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ρόλο που εξυπηρετούν, θα μπορούσαν να προχωρήσουν στη σύγκριση με τα δημοτικά τραγούδια, όπου και εκεί απαντάται το ζήτημα των άστοχων ερωτημάτων. Άλλωστε, όπως σημειώνει ο Κακριδής (1998:147), εκτός από τον Όμηρο και τη δημοτική ποίηση «πουθενά αλλού δε θα συναντήσουμε το θέμα των άστοχων ερωτημάτων». Επομένως, το ζήτημα αυτό προσφέρεται, για να προβληματίσουμε τους μαθητές πώς εξηγείται η παρουσία των άστοχων ερωτημάτων τρεις χιλιάδες χρόνια μετά. Επίσης, εάν υπάρχει η δυνατότητα, θα μπορούσαν οι μαθητές να εντοπίσουν οι ίδιοι δημοτικά τραγούδια με άστοχα ερωτήματα.

Τέλος, ένα ακόμη ζήτημα στο οποίο είναι δυνατόν να στραφεί το προτεινόμενο σενάριο είναι η έννοια του χρόνου στην «Οδύσσεια». Θα μπορούσε να δοθεί δραστηριότητα τους μαθητές να τοποθετήσουν σε μια χρονογραμμή τα γεγονότα που εμπεριέχονται στην «Οδύσσεια». Έπειτα, θα ζητούσαμε από τους μαθητές να εξηγήσουν, αφενός, αυτήν την πρωτοτυπία του Ομήρου, να ξεκινήσει δηλαδή την αφήγησή του <in media res>, και, αφετέρου, τις δυνητικές ωφέλειες μιας τέτοιας πρακτικής. Επιπλέον, θα μπορούσε να ζητηθεί από τους μαθητές να τοποθετήσουν τα γεγονότα της «Οδύσσειας» χωρισμένα στο ποιητικό παρελθόν και στο ποιητικό παρόν σε ό,τι αφορά τον Οδυσσέα. Επιπρόσθετα, θα μπορούσε να ζητηθεί να παρουσιάσουν βιβλία που έχουν διαβάσει, στα οποία ο αφηγηματικός χρόνος δεν οργανώνεται με την ευθύγραμμη πορεία και να εξηγήσουν τους λόγους για τους οποίους οι συγγραφείς κάνουν αυτήν την επιλογή. Ίσως, το τελευταίο θα μπορούσε να γίνει και σε κινηματογραφικές ταινίες.

Είναι σαφές από τα παραπάνω ότι ο εκπαιδευτικός ανάλογα με τους στόχους του και το επίπεδο της τάξης του, μπορεί να στρέψει τη διδασκαλία του μαθήματος σε πολλές κατευθύνσεις. Άλλωστε, τα ομηρικά έπη παρουσιάζουν τέτοιο πλούτο σε πολλαπλά επίπεδα, ώστε ο εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει δραστηριότητες που τον εκφράζουν.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το διδακτικό σενάριο εφαρμόστηκε με επιτυχία και σε γενικές γραμμές εντός του χρονικού προγραμματισμού, γεγονός πολύ σημαντικό, αν λάβει κανείς υπόψη του ότι εφαρμόζεται στο τέλος της σχολικής χρονιάς. Οι μαθητές χάρηκαν την αναζήτηση και τον συσχετισμό του ομηρικού κειμένου με την τέχνη. Τους δυσκόλεψε ασφαλώς η καταγραφή και η τεκμηρίωση των απόψεών τους, αλλά όχι σε ιδιαίτερα μεγάλο βαθμό. Προβλήματα με επιπόλαιες και βιαστικές απαντήσεις δεν υπήρξαν. Οι συζητήσεις που προέκυψαν ήταν πολύ εποικοδομητικές και φανέρωσαν ότι οι μαθητές αντιλήφθηκαν το βαθμό επιρροής της «Οδύσσειας» στον άνθρωπο μέχρι και σήμερα. Αυτό μάλιστα ήταν κάτι που τους εντυπωσίασε, καθώς δεν το είχαν συνειδητοποιήσει. Η απλοποίηση ορισμένων δραστηριοτήτων οφειλόταν κατά κύριο λόγο σε λόγους έλλειψης χρόνου και δυναμικής του συγκεκριμένου τμήματος ή ομάδας. Συμπερασματικά, ήταν ένας πολύ εποικοδομητικός, δημιουργικός και «διαφορετικός» τρόπος να γίνει η ανακεφαλαίωση του έπους στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κακριδής, Ι.Θ. 1998. *Ομηρικά Θέματα*. Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της «Εστίας».

Κακριδής, Ι.Θ. 2010. «Διδάσκοντας την *Οδύσσεια*». *Φιλολογική*, 112, 12-16.

Kalantzis, M. & B. Cope. 2008. *Νέα Μάθηση. Μετασχηματιστικοί Σχεδιασμοί για την Παιδαγωγική και την Αξιολόγηση*.

<http://neamathisi.com/learning-by-design/>

Kress, G. 2000. «Σχεδιασμός του γλωσσικού προγράμματος σπουδών με βάση το μέλλον». *Γλωσσικός υπολογιστής*, 2, 111-124.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Μαρωνίτης, Δ. Ν. & Λ. Πόλκας. 2007. *Αρχαϊκή επική ποίηση: Από την Ιλιάδα στην Οδύσσεια*. Σειρά: Αρχαιογνωσία και Αρχαιογλωσσία στη Μέση Εκπαίδευση 5. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών. [Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας].

http://www.greek-language.gr/Resources/ancient_greek/history/epos/index.html

Μυρογιάννη-Αρβαντιτίδη, Ε. 2010. «Ομηρικές παρομοιώσεις: Σύγχρονες εννοιολογικές και διδακτικές προσεγγίσεις κα εικονιστικές αναπαραστάσεις». *Φιλολογική*, 111, 44-51.

Romilly, J. de 1994. *Όμηρος*. Αθήνα: Δαίδαλος-Ζαχαρόπουλος.

Vygotsky, L. 1988. *Σκέψη και Γλώσσα*. Μτφρ. Ρόδη Α. Αθήνα: Γνώση.

[29/12/2013].